

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 22 maja 2024 r.

Poz. 2732

ROZSTRZYGNIECIE NADZORCZE NR P-1.4131.141.2024.K WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 21 maja 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609)

stwierdzam nieważność

- części V załącznika Nr 1 do Regulaminu pn. „*Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego*”, w zakresie wyrazów „*Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”,
- części III załącznika Nr 2 do Regulaminu pn. „*Wniosek o przyznanie zasiłku szkolnego*”, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XCII/534/24 Rady Gminy Będzino z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Będzino.

Uzasadnienie

W dniu 26 kwietnia 2024 r. Rada Gminy Będzino podjęła uchwałę Nr XCII/534/24 w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Będzino. Akt ten wpłynął do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w dniu 6 maja 2024 r.

W podstawie prawnej przedmiotowej uchwały organ stanowiący Gminy Będzino powołał art. 90f ustawy o systemie oświaty¹⁾, zgodnie z którym *rada gminy uchwała regulamin udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy, kierując się celami pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w którym określa w szczególności:*

- 1) *sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90d ust. 1;*
- 2) *formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;*
- 3) *tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;*
- 4) *tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.*

W niniejszej sprawie niesporne jest, że uchwała wydana w oparciu o cyt. regulację jest aktem prawa miejscowego, zaliczonym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej²⁾ do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji RP, który stanowi, że organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach.

¹⁾ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r., poz. 2030 z późn. zm.).

²⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, a tym bardziej modyfikować przepisów w nich zamieszczonych.

Analiza treści załączników do przedmiotowego Regulaminu prowadzi do wniosku, że nie spełniają one opisanych wyżej wymogów.

I tak, w części V załącznika Nr 1 do Regulaminu pn. „*Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego*”, jak i części III załącznika Nr 2 do tego aktu pn. „*Wniosek o przyznanie zasiłku szkolnego*”, Rada zawarła następujące postanowienie: „*Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”.

W treści wskazanych dokumentów wnioskodawca zobowiązany został do przedstawienia m.in. następujących informacji – imienia, nazwiska, adresu zamieszkania, informacji o sytuacji rodzinnej i materialnej, w końcowej zaś części zamieszczone zostały zastrzeżenia o treści: „*Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”. Tak zredagowane treści wniosków uzasadniają twierdzenie, że wnioskodawca został w ten sposób zobowiązany do podania wszystkich wymaganych we wnioskach informacji pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Tymczasem, zgodnie z art. 90n ust. 5a ustawy o systemie oświaty pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań składa się wyłącznie oświadczenia, o których mowa w art. 90n ust. 4 pkt 3 i ust. 5 ustawy, a więc jedynie oświadczenie o wysokości dochodów (art. 90n ust. 4 pkt 3 ustawy o systemie oświaty), a także oświadczenie o korzystaniu ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (art. 90n ust. 5 ustawy o systemie oświaty). Składający te oświadczenia winien zawrzeć w nich klauzulę – tak jak wymaga tego prawodawca w art. 90n ust. 5a ww. ustawy - o treści: „*Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”. Rada gminy nie jest natomiast uprawniona do rozszerzania ustawowych wymogów w przyjętym w drodze uchwały regulaminie przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

W niniejszej sprawie istotne znaczenie mają przepisy Kodeksu karnego³⁾, w szczególności art. 233 § 1 i § 2, które stanowią odpowiednio, że Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 (§ 1). Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie (§ 2). Brak pouczenia wyłącza zatem odpowiedzialność karną za czyn opisany w §1 art. 233. W dalszej kolejności, trzeba wskazać, że w myśl art. 233 §6 Kodeksu karnego Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

A zatem, w świetle powyższych regulacji, uzasadniony jest wniosek, że odebranie od osoby oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej jest dopuszczalne wówczas, gdy możliwość taką przewiduje przepis ustawy – nie zaś innego aktu, choćby miał on charakter powszechnie obowiązujący. W szczególności, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rygorem takiego nie może zastrzec w akcie prawa miejscowego, ponieważ do tego rodzaju działania nie został upoważniony.

W tym stanie rzeczy, wobec przedstawionej w niniejszym rozstrzygnięciu argumentacji, stwierdzenie nieważności uchwały Nr XCII/534/24 Rady Gminy Będzino z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Gminy Będzino - we wskazanym na wstępie zakresie - jest konieczne i w pełni uzasadnione.

³⁾ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r., poz. 17 z późn. zm.).

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia otrzymania przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda Zachodniopomorski